Үүнэр сылга үтүөнү, кэлэр сылга кэрэни баҕарабыт!

Ахсыннны 30 к. 1997 с. Оптуорунньук № 144 (8375) — Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата — 1935 сыл алтыннны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Тыл — омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр суверенней бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

1997 СЫЛ: *уһулуччулаах түгэнэ*

1997 сыл улуус историятыгар, республика бүттүүнүн олоҕор М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтиир юбилейдаах дьылынан киириэҕэ. Саха норуотун улуу уола Чаҕылхай Максим олорон ааспыт олоҕо, үлэтэ дьыл-хонук аайы истэҕин аайы саҥаттан саҥа дириҥ өйдөбүллэри биэрэр. Ол курдук М. Аммосовы урукку өттүгэр реформатор быһыытынан ахтыллыбат этэ. Бүгүҥҥү күн кэрдиһиттэн көрдөххө Максим Кирович рынок механизмнара киирэллэригэр төрүөттэри, манна ыытыллыахтаах үлэлэри эрдэттэн өтө көрбүт, сылыктаабыт эбит. Саха сирин оҥоруулаах күүстэрин научнай төрүөккэ олоҕуран ыыттарбыт чинчийиилэрин методиката, түмүктэрэ билиҥҥээҥҥэ диэри туһаныллаллар. Кылаабынайа — Максим Аммосов бэйэтин норуотугар бэриниилээҕэ, үлэһит киһи айар дьоҕуругар бигэ эрэллээҕэ отутус сыллардаахха ыытыллыбыт реформалар үтүө түмүктэрдээх буолалларыгар тиэрдибитэ.

Кэрэ-бэлиэ тутуута

Улууска М. К. Аммосов 100 сааһын көрсө Намнааҕы педучилище саҥа корпуһа тутуллуута — биһиги улууспут олохтоохторун барыларын үөрүүтэ. Бу корпус училище коллективын өр сыллаах туруорсуутун өйөөн Президент М. Николаев быһаарыытынан уонна түс бэйэтин хонтуруолунан анал бырайыагынан тутуллубута.

Училище тутуута 1996 сыл от ыйын 11 күнүттэн саҕаламмыта уонна 1997 сыл муус устар 14 күнүгэр үлэҕэ киирбитэ. Үбүн «Инники көлүөнэлэр фондалара» көрбүтэ. Бырайыагын «Сахапроект» институт оҥорбута. Архитектор — СР түүлээх архитектора Н. И. Румянцев. Тутааччы — «Сахавнешстрой» государственнай предприятие. Сүрүн тутааччы—«Эльвира» ЧИП.

360 миэстэлээх училищеҕа билигин 290 студент үөрэнэр. Быйылгы үөрэх дьылыгар 150 оҕо киирбитэ. Үөрэнээччилэр үлэ, черчение, уруһуй учуутала буолаары тиритэ-хорута сылдьаллар.

БАСТЫҢ КОРРЕСПОНДЕНА

«Эҥсиэли» хаһыат редколлегиятын уонна улуус журналистарын тэрилтэтин быһаарыытынан «1997 сыл бастыҥ корреспондена» аат Рум Дмитриевич Ушницкайга (өлбүтүн кэннэ) иҥэрилиннэ.

Рум Дмитриевич быйыл Россия Журналистарын Союһун чилиэнэ буолбута. Кини — биһиги аҕааччыларбыт сөбүлээн аҕар автордарыттан биирдэстэрэ. Айымныылаахтык үлэлээбитин туоһутунан «Намнар, төрүппүтууспут хантаный?», «Саҥа сахалыы үөрэҕи олохтуоҕун!», «Киһи кута-сүрэ уонна күрүөтэ», «Киһи кута-сүрэ кыһын», «Дьэ, кырдьык да чаҕылхай киһи эбит» уо.д.а. быйыл суруйбут ыстатыйалара буолаллар. Рум Дмитриевич үлэлэрэ дириҥ ис хоһоонноохтор, аҕааччыга элбэх билиини биэрэллэр. Урут умнулла сылдьыбыт куту-сүрү, саха төрүт культуратын, итэҕэлин пропагандалааһыҥа үгүс сыратын биэрдэ.

«Эҥсиэли» хаһыат эрэллээх доҕоро, үүнэр көлүөнэни үөрэтээччи, кэрэҕэ угуйааччы Рум Дмитриевич Ушницкай күн сириттэн сүппэтэҕэ буоллар өссө да элбэх айымныыны айыа, аҕааччыларыгар бэлэхтиэ эбитэ буолуо.

Саҥа дьылынан!

Күндү биир дойдулаахтарбыт!

1997 сыл түмүктэнэн эрэр. Ааспыт сыл биһиги улууспутугар дьоһун, кэрэбэлиэ түгэнэрдээх буолла. Ол курдук 1997 сыл олорчута саха норуотун улуу уола, уһулуччулаах государственнай деятель Максим Кирович Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтиир үбүлүөйүгэр ананна. Маны таһынан улууска үөрэҕирии тэриллибитэ 125 сыла бэлиэтэннэ. Ахсынньы 28 күнүгэр республика сокуону таһаарар органыгар — Ил Түмэҥҥэ — народнай депутаттары быыбардаатыбыт.

Бу юбилейдаах дьылга дойду үрдүнэн уопсай экономическай балаһианньа ыараабыта, үп-харчы эргиирэ мөлтөөбүтэ, биллэн турар, биһиги улууспутун эмиэ тумнубата. Ол да буоллар тыа сирин дьоно тус бэйэлэрин үлэлэринэн хамнастарынан маннык уустук кэрдиискэ олохторун таһымнарын улаханнык огдолуппатылар. Быйылгы ыһыы хампаанньатыгар төһө да ыһыы иэнэ аччаабытын иннигэр күһүҥҥү хомуур үтүө түмүктэрдээх буолла. Сорох производственнай кооперативтар, бааһынай хаһаайыстыбалар хортуоппуйу гектартан 200-тэн тахсалыы центнер, хаппыыстаны 370 центнергэ тийиэ хомуйдулар. Улуус үрдүнэн 8103 тонна үүт ыаммытыттан 66,3 бырыһыана чааһынай сектор өлүүтүгэр тиксэр. Аанан эрэр сылга бинр кэрэхсэбиллээх түгэнинэн 8700 килограмм кымыс оҥоһуллан атыыга тахсыбытын бэлиэтиэххэ сөп.

Промышленность салаатыгар улуус тэрилтэлэрэ, хомойуох иһин үүстэрэ рынок усулуобуйатыгар сөпкө дьаһаммакка лесопункт, ООО «Алаһа», «Асүөл» ГУП үлэлэрин тохтоттулар, ол түмүгэр үлэтэ суох хаалбыттар ахсаннара эбиллэр. Кэлэр 1998 сылга улуус промышленнай потенциалын үрдэтэргэ, аныгы кэммит ирдэбилигэр эппиэттэһэр тэттик, ньымса тэрилтэлэри хаттаан тэрийэрбит, улуус интэриэһигэр үлэлэтэрбит эрэйиллэр.

Эргиэн эйгэтигэр табаары эргитии уопсай кээмэйэ 18 миллиард солк. тэннэстэ. Мантан 15 кэриҥэ миллиард солк. улуустааҕы потребобщество өлүүтүгэр тиксэр. УлуусПОҕа эргиэн эйгэтигэр «Улусснаб» МУП уонна «Гранд» ЗАО сүрүн конкуреннарынан буоллулар. Бу барыта тиһэх уһугар атыылаһааччы интэриэһигэр туһаайыллар.

Аанан эрэр сылга тутууга капитальнай угуу кээмэйэ биллэрдик аччаабытын үрдүнэн 12 миллиард солк. суумалаах тутуу үлэлэрэ ыытылыннылар. Намҥа 27 квартиралаах таас олорор дьиэ, Хамаҕаттаҕа 140 миэстэлээх саха-французскай оскуола дьиэтэ, Партизаҥҥа стадион, Салбаҥҥа үс котельнай, Хатырыкка М. К. Аммосов мемориальнай музейа үлэҕэ киирдилэр. Даадарга 12 квартиралаах олорор дьиэ, Намҥа 312 миэстэлээх таас оскуола реконструкцията түмүктэнэн эрэр.

Чааһынай дьиэни тутуу кэҥиир, 11 тыһыынча 101 квадратнай метр иэннээх 143 чааһынай дьиэлэргэ ыаллар көстүлэр, кооперативнай төрүөккэ олоҕуран Намҥа 16 квартиралаах толору хаччыллыылаах дьиэ тутуута саҕаланна. Бюджеты таһынан үптэрин суотугар Намҥа культура уонна сыныалаҥ паркатын, ипподром, «Сардаҥа» кинотеатр реконструкцията барда, 360 миэстэлээх Намнааҕы педучилище уонна Сбербанк кэрэ көстүүлээх дьиэлэрэ үлэҕэ киирдилэр. Нам — Якутскай трассатын асфалынан бүрүйүү саҕаланна.

Күндү доҕоттор! Кэлэр 1998 сылга ситиһиилэрбитин чиҥэтэр, баары оннунан хаалларар соруктар тураллар. Үлэһит киһи дьоҕура, сатабыла, олох иһин охсуһуу — бу барыта олохпут сыыйабаайа көнөрүгэр, оннун буларыгар төрүөттэринэн буолуохтара. Үөһэттэн үбүхарчыны, хамааданы-дьаһалы кэтэспэккэ тус бэйэбит олохпутун бэйэбит эрэ тупсарыахпыт байытыахпыт.

Саҥа дьылынан, саҥа дьолунан!

Улуус дьаһалтата.

БЫЫБАР: Барыллаан дааннайдарынан

Ахсынньы 28 күнүгэр барыллаан даннайдарынан Ил Түмэҥҥэ депутаттары быыбардааһыҥҥа Нам улууһугар 6966 киһи, ол эбэтэр 64,23 бырыһыан кытынна. Республика Палататыгар Е. М. Ларионов туһатыгар 6776 куолас (85 бырыһыан), И. Я. Готовцевка — 4 бырыһыан, В. Р. Кутуковка — 264 куолас (3,33 бырыһыан) бэрилиннэ. Онон Егор Михайлович Ларионовы дьоһун кыайыынан эҕэрдэлиибит.

Бэрэстэбиитэллэр палаталарыгар ахсынньы 29 күнүгэр 8 ч. 30 мин. 2930 куолаһы ылан Г. Г. Местников бастаан иһэр. Киниттэн 110 куолаһынан хаалан иккис миэстэҕэ Н.В. Якомин таҕыста. Бу түгэнҥэ Кэбээйи улууһугар баар Сиэгэн Күөлтэн (221 киһи куоластаабыт) дааннайдар суохтар.

Манна Якомин куолас улахан аҥарын ылларына бастыан сөп.

Үһүс миэстэҕэ 2238 куоластаах А. Д. Иванов иһэр. Онтон салгыы 2188 куолаһы ылан Е. А. Пахомов таҕыста. Н. С. Сивцева уопсайа 1888 куолаһы ылан бэҥис миэстэҕэ тигистэ. Мантан салгыы туһааннааҕынан М. И. Слепцов 667, М. И. Сыромятникова 222, И. А. Попов 206 куоласка тигистилэр.

Эрдэттэн сэрэйиллибитин курдук, Г. Г. Местников хотторор түгэнигэр биһиги улуустан 6 кандидат турбута (Судьаай Дьөгүөссэ быыбар ыы муннугар кандидатуратын устубута), ол түмүгэр куолас хайдыһыыта улахана, манна улуус интэриэһин учуоттаан эрдэттэн сүрүннүүр үлэ барбатаҕа биһиги улуустан депутата суох хаалбытыгар тиэрдиэҕэ.

Ол да буоллар Сиэгэн Күөлтэн А. Д. Иванов, Н. С. Сивцева уонна атын кандидаттар Якоминтан куоластары көҕүрэттэхтэринэ Гаврил Местников Ил Түмэн Аллараа палататыгар Нам улууһуттан депутат буоларыгар эрэл кыыма баар.

Ахсынньы 29 күнүгэр 14 ч. дааннайынан Гаврил Местников 14 куолаһынан баһыйда диэн биллэрдилэр.

В. КАСЬЯНОВ.

Эҕэрдэбин аныыбын

Арбыҥтан төрүттээх үлэ, тыыл ветерана, Нам улууһун кырдьаҕастарын дьиэтигэр олорооччу Слепцов Гаврил Николаевич суруйабын. Тапталлаах «Эҥсиэли» хаһыат нөҥүө тус бэйэм махталбын, эҕэрдэбин саргылаах саҥа 1998 сылынан кырдьаҕастар дьиэлэрин директорыгар Охлопкова Мария Николаевнаҕа, кини салайар коллективыгар, улуус социальнай харалтаҕа управлениетын начальнигар Сивцева Антонина Петровнаҕа тиэрдэбин.

Эһиэхэ бука барыгытыгар өлбөөдүйбэт ыраас халлааны, үтүө доруобуйаны, үлэҕитигэр үрдүк ситиһиилэри, тус олоххутугар дьолу-соргуну баҕарабын. Бар дьон махтала, өрүүтэ эһигини куруутун арыаллаатын!

Саҥа дьылга алгыһым

Күндү редакция, этиллибит тыл олоххо киирэр, ол чахчы, үөһэттэн кырыыһы — алгыс, куһаҕаны — үчүгэй кыайан, олох баар, үчүгэй баар, көмөлөстөр ханнык, баҕа санаам.

Алгыс баһа арыыланнын!

Дьонум-сэргэм дьоһун дьоллонуҥ!

Бар дьонум барыта барҕара байдын, бараммат баайданнын, олоххут тубустун, оҕоҕут элбээтин, үүнэр үйэбэр үтүө суобаскыт үс саханы үөртүн, кэлэр кэммэр кэскилгит кэҥээн, кэпсэлгэ киириҥ, сиэрдээх сиэдэрэй дууналанан, сэргэх сэбэрэлэниҥ, ыраас ыра санааланан, мичилийэ үөрүҥ!

Бигэ билиилэниҥ, үрдүк өйдөөнүҥ, атыыгыт-эргиэҥгит, Аан дойдуну эргийэн, эйэни элбэттин, кэскили кэҥэттин, баайы барҕартын, үс саха ыччата үүнэр үйэбэр үөрүүнү үксэттин, этэҥҥэ сырыттын, элбэҕи оҥордун, Олоҥхом дойдутугар окко түспүт оҥоһуута олоххо киирдин, Сиргэ түспүт сэрэбиэйэ ситтин, сириэдийдин!

Олоҥхом дойдутугар обот-соллоҥ олоҕурбатын, иҥсэидэмэр иҥмэтин, өлүү-сүтүү өрөгөйдөөбөтүн, үүт тураан олохтонуоҕуҥ, эйэ дэмнээх олорон, этэҥҥэ буолуоҕуҥ!

Олоҥхом дойдутугар Таҥара таарыйдын, Айыыһыт айаннаатын, Иэйиэхсит эҥэрдэстин, дьол тосхойдун, торҕо буруо унаардын, түптэ сыта дыргыйдын, отуу уота умайдын, биэ кымыһа иһилиннин!

Ыарыы-сүтүү ырааҕынан аастын, доб-доруобай, алмааспыт курдук кытаанах тулуурдаах, сиэдэрэй сатабыллаах буолуоҕуҥ. Мин дойдубар сиэрдээхтэр сириэдийдиннэр, дьоллоохтор тохтоотуннар, айыы санаалаахтар аарыктанныннар, хара санаа халбарыйдын, кырыыстаныар кыйданнын, дьай дьалбарыйдын, куһаҕан куоттун!

Олоҥхом дойдутугар үчүгэй дьон үөскээтиннэр, өрөгөй талаан үрдээтин, дьол-саргы туругурдун!

Мария КИРИЛЛИНА.

1997 СЫЛ — УЛУУСКА ҮӨРЭҔИРИИ 125 СЫЛА

Үйэ аҥара үөрэх кыһатыгар

Мин, Данилов Михаил Михайлович, Муустаах муора кытылыттан, Казачьеттан төрүттээхпин. Аны 2—3 ыйынан 80 сааспар үктэниэхтээхпин.

Төрөппүттэрим быраҕаннар, үс саастаахпыттан төгүрүк тулаайах хаалбытым. Өктөмүнэн, Хатаһынан, Дьокуускайынан ыал устун сылдьыбытым. Улаатарым саҕана дьоҥҥо үлэлээн, кумалаанналан айахпын иттибитим. Куорат уулуссатын оҕото буолан, тулаайахтар ыар олохторун билэн улаатар дьылҕаламмытым. Кыра сааспыттан үлэҕэ умса анныллан, оччотооҕу күүстээх үлэни намчы санныбынан сүкпүтүм. Инчэҕэй тириилии имиллибитим.

1930 сыллаахха Хатаска «Кыһыл Күөл» артыалга, онтон Каландарашвили аатынан колхозка сайынын от, оҕуруот үлэтигэр, күһүнсаас бурдукка оҕо сааһым ааспыта. Ол саҕана интернат, оҕо дьиэтэ диэн суохтара. Хатас начальнай оскуолатын бүтэрэн баран, куоракка нуучча оскуолатыгар кэлэ-бара 30 км. сири хас да сыл сатыы сылдьан үөрэммитим.

1937 сыллаахха Дьокуускайдааҕы педтехникумҥа үөрэххэ киирбитим. Ити кэмтэн ыла 50 сыл (онтон 32 сыл 1955—87 сс. Нам орто оскуолатыгар) эҥкилэ суох оҕону иитиигэ-үөрэтиигэ үлэлээн, ыалдьан 1987 с. оскуолаттан арахсыбытым. 50 сыл устатыгар үрдүк дуоһунаска, хамнаска тардыспакка аҥардас үөрэх эйгэтигэр сырыттым.

1947 сыллаахха кэргэммин-нээн, Колесова Евдокия Павловналыын (кини Нам улууһун II Модутуттан төрүттээх) икки оҕолоох, Усть-Янаҕа 7 сыл үлэлээн баран, Нам сирин булбуппут. Кыһынын Дьокуускайга пединститутка үөрэнэрбит. Сайынын 1 Маай аатынан колхозка (II Модут) көмөлөһөрбүт. Ойуурга баһаар бардаҕына, ону умуруорсарым.

1951 сыллаахха пединституту бүтэрэн, Үөрэх министерствотын, БСК(б)П Намнааҕы райкомун сорудахтарынан (1949 с. партия кэккэтигэр) Затон, Хатырык оскуолаларыгар директордаабытым. 1955 сылга Нам орто оскуолатын директорынан анаммытым.

Оскуола 30-с сылларга тутуллубут мас дьиэҕэ үлэлиирэ, кэлин умайбыта 11 оһоҕу Рожин отторо, харабылостуорас Охлопкова П. оскуоланы көрөрө. Завхоһунан сытыары-сымнаҕас, кыһамныылаах, чиэһинэй Корякин П. И., бухгалтерынан Слепцова А. А., библиотекарынан Прядезникова Л. А. үтүө суобастаахтык үлэлииллэрэ.

Оттук маспытын лесхоз үлэһиттэрин дуогабардаһан кэттэрэрбит. Карл Маркс аатынан колхоз маспытын атынан, оҕуһунан тиэйэрэ. Кэлин массыыналанан бэйэбит таһынар буолбуппут, ол Зил-5 оскуолаҕа хойукка диэри үлэлээбитэ.

Завуч И. С. Гаврильев тыын эйэлээхтик, өйдөһөн, бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөһөн үлэлээбиппит. Опыттаах учууталлар: Шапошников И. И., Суздалов К. П., Винокурова Е. А., Нифонов Н. А., Дураева А. Г., Попова Н. Е. уо. д. а. оҕолору үөрэтэллэрэ.

Үгүс учууталлары ыалларга куортамнаһан олордорбут. Иккис сменаҕа кылаастары кыраһыын лаампанан, чүмэчинэн сырдатарбыт.

Мин Затон оскуолатыгар үлэһит ыччаты киэһээҥҥи оскуолаҕа үөрэппит опыттаах буолан, инициатива көтөҕөн, учууталлары кытта сүбэлэһэн, Нам орто оскуолатын иһинэн, ыччаттарга хамнаһа суох (общественнай бэрээдэгинэн), 9-10 кылаастары аспыппыт. Биһиги маҥнайгы выпускниктарбытынан Адамов Г. В., Баланов Н. Н., Эверстов В. Е., Титова А. И., Акимбетов Ю. М. о. д. а. буолбуттара.

Оскуола бюджета кырыымчык этэ. Үксүн бэйэбит сүүрэн-көтөн, сүгэн- көтөҕөн үлэлиирбит, өрөмүөннүүрбүт. Үгүс үөрэтэр- методическай, научнай- практическай мероприятиелары биһиги ыытарбыт. Элбэх күрэхтэһиилэргэ, дьаһалларга оскуола коллектива, үөрэнээччилэрэ инники күөҥҥэ сылдьаллара. Сынньалаҥ киэһэлэрэ, конкурстар, көрсүһүүлэр, экскурсиялар үгүс үөрэнээччилэри түмэн былааннаахтык бараллара.

Оскуола паркатын күрүөтэ алдьанан, киһи-сүөһү паркаты тэпсэн, от-мас үүнүүтэ кэхтибитин бэлиэтии көрөн, завхозпунаан (Корякин П. И.) күрүөнү абырахтаан, түүннэри- күнүстэри харабыллаан, сайынын аайы 20-30 бугулу оттоон, биир аттаахпытын кыстатарбыт.

Оскуолаҕа үөрэх бастыҥнара бааллара. Ол курдук Суздалова О. К. оскуоланы иккис медалиһынан бүтэрбитэ. Бастыҥ үөрэнээччилэрбит Авксентьева Л. В. (Хердан) бырааттарынаан Виктордыын, Кешалыын, Сабарайкина Л. М., Деремарко В. М., Рыкова Ю. В., Осипов Н. М., Оконешников И. И., Гуляева А. Е., Ядрихинская А. Г., о.д.а. сүүһүнэн оҕолор оскуоланы бүтэрэн, араас идэлэри баһылаан, улуус, республика норуотун хаһаайыстыбатын салааларыгар ситиһиилээхтик үлэлиллэр.

1958 сыллаахха баҕа өртүбүнэн директорбыттан уурайан, Нам орто оскуолатыгар 8—10-с кылаастарга история уонна обществоведение предметтэрин үөрэппитим. Қылаас, методическай холбоһук салайааччытынан, өр сылларга партийнай тэрилтэ секретарынан, профком председателинэн үлэлээбитим. Историктар куруһуоктарын тэрийбитим. Оччотооҕуга хомуйбут экспонаттарбыт ороруон краеведческай музейыгар киирбиттэрэ.

* * *

Соторутааҕыта Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 125 с. юбилейэ бэркэ тэриллэн барда. Директор Попова А. П. салалтатынан оскуола коллектива юбилейы үчүгэй көрдөрүүлээх көрсүбүт.

Оскуолаҕа бэрт элбэх саҥа саҕалааһыннар, сүүрээннэр тэриллибиттэр. Оскуола ис-тас көрүнэ тупсубут, ордук ис оҥоһуута национальнай хайысхалаах тупсаҕайдык оҥоһуллубут. Биһиги ветераннар астына көрдүбүт-билистибит, махталбыт улахан.

М. ДАНИЛОВ,
тыыл уонна педагогическай үлэ ветерана, норуот үөрэҕириитин туйгуна.

Абыраллаах күөх уот

Бу күннэргэ республикаҕа газ промышленноһа тэриллибитэ 30 сылын көрсө юбилейнай кэрдиис кэм бэлиэтэнэр. Биһиги улууспут күөх уоту атыттартан урутаан, оттук быһыытынан туһаммыта ыраатта. Газ турбата улуус киниттэн саҕалаан, кэккэ нэһилиэктэргэ киириитэ сыл аайы кэҥээн, сыҕарыйан иһэр.

Истибиккит курдук, быйыл кыһыҥҥа киириигэ лесопункт ититэр системата үлэлээбэтэ, ити түмүгэр манна тулалаан олорор, итиинэн, уунан туһанар ыаллар ыарахан балаһыанньаҕа кэлбыппит. Ким хайа ыалларынан, сатанарынан алтыннны 20 күнүттэн (ити ититиллэр система уонна оттуллар котеллар ууларын ыыппыт, тохпут күнтэн аахтым) тоҥмот кыһалҕаттан итии киллэринэр түбүккэ түспүппүт.

Мин «Ленагаз» АО Намнааҕы филиалын начальнигар Р. С. Шапошниковка тиийэн балаһыанньабын кэпсээбитим, көмөлөһөрүгэр көрдөспүтүм. Кини барытын билэн олорор эбит, быһаарбытынан барбыта. «Чэ, ити түөрт квартиралаах уопсай дьиэттэн эн дьиэҕэр салгынынан киллэриэхпит. Үрдүк баттаахыннаах газ трассатыттан сир аннынан киирэр турбаны көмөлөөн төлөһүҥ. Эн уонна Чеснаковтар дьиэлэригэр гаһы биһиги киллэриэхпит, оттон уопсай дьиэҕэ А. А. Федоров биригээдэтэ үлэлиэҕэ. Эн билигин наадалаах документтары толорторо сүүр. Төлөбүрү үлэ түмүгүнэн көрөн төлөһүөхпүт, үп кыаллыбат буоллаҕына, биһиги күүтүөхпүт», — диэн сүбэлээтэ, үөртэ даҕаны. Мин ити тыллартан санаам, сүргэм көтөҕүллэн документы толорторо тэбинним. Уталыппакка архитектураҕа тиийэн, Г. Балсуковка дьыалабын туттардым. Кини дьиэбэр тиийэн сьемка оҥоруох буолла, сарсын 11 ч. кэлэрбэр эттэ. Эппитин курдук барыта болдьоҕор туолла.

Биһиги ыалларбытын кытта 70-са метргэ сир аннынан газ турбатын аҕалыахтаахпыт. Маныаха А. Кугаевскай, уматыгын төлөөбүппүтүгэр, киһи сөҕүөх техникатын саталлаахтык үлэлэтэн тоҥмут буору хаар курдук хаамта, хаһан бурҕатан биэрдэ, бу улахан көмөтүгэр махтанар ыл тиийбэтэ, кыһалҕаны өйдүүр үтүө үлэһиккэ айхал, үрдүк махтал буоллун.

Газ киллэрэр түбүк саҕаламмытыттан, баһаарынай надзорга тиксэр эбиппит. А. П. Новгородов инструкцияны лоп курдук билиһиннэрдэ, ону болҕойон бэлиэтэнэн ыллым. (Тоҕо диэтэххэ, кинини саамай ирдэбиллээх итэҕэһи толорторон баран акт оҥоруоҕа диэн газ киллэттэрбиттэр сэһэргиллэрин истэрим). Кырдьык, кини хаста да «ыалдьыттаабыта», кэккэ итэҕэстэр-быһаҕастар бааллара профессионал кыраҕы хараҕыттан куоппатылар, сэмэни ылынан, көннөрөрбүн ситиспитэ. Кэнники өйдөөбүтүм бу барыта миэхэ бэйэбэр, дьон туһугар кыһанартан, дэг-оһол тахсыбатын диэн санааттан тахсарын уонна үлэтин эппиэтинэстээхтик толорор эбит диэн түмүккэ кэлбитим.

Газ турбата тайанар тимир остоолболору туруорааппын кытта, Р. С. Шапошников уоппускаҕа сылдьар маастар Р. Р. Мальцевы ыҥыран ылан, биригээдэ тэрийэн, биһиги икки ыалга гаһы холбуурга сорудах биэрдэ. Өр гымматылар хойутаан да туран, күннэрин-дьылларын кэрэйбэккэ, сып-сап туттан, бүтэрэн-оһорон кэбистилэр — күөх уот киирдэҕэ ол. Чэ, туох да диэ, идэлэрин баһылаабыт, кыайа-хото тутар үлэһиттэргэ, эһиэхэ, баһыыба. Икки нэдиэлэ устата, газ киирэр күннэргэ, «Ленагаз» филиалын хонтуоратыгар элбэхтэ мэскэйдэнним. Коллектив үлэтин туһунан, бэйэм хараҕым көрүүтүнэн, ахтыбакка хаалар табыллыа суох курдук.

Мин сарсыарда аҕыс аҥарга хонтораҕа тиийдэхпинэ, начальник хоһугар үлэһиттэр күннэрэҕи сорудахтарын ыла, түбүктэрин ырыта олорор буолаллар. Киирии хоско кэтэһэн уочараттаан олорор клиеннэр элбэхтэр.

Аллара мэндиэмэҥҥэ киирэри кытта хаҥас диэки диспетчер клиеннэри кытта быһаарсыыта, чуолкайдаһыыта, гаһы туһаныыга аахсыылара ыытыллар. Сотору- сотору, онтон-мантан ыҥырыы киирэр, ол аадыыска слесарь-суоппарга путевка туттарыллар. Бу тэрилтэ төгүрүк сууккаҕа иннэ-бүргэс үрдүгэр олорор, ол — аварийнай сулууспа. Күнүс буоллаҕына гаһы киллэрии, ыытыы, быһыы, хонтуол, наада буоллаҕына, ыалга, тэрилтэҕэ газ киллэрэн сыралаһыы — үлэ күөрчэхтии ытыллар — түбүктээх дьон. Ол курдук илиилэрэ тиийэринэн, кыахтара баарынан дьоҥҥо көмөлөһөр санаалаахтар.

Билиҥҥи рынок далыгар биир үтүө күн моҥкуруттаан эстэр бөлөх буолбатах, бу нэһилиэнньэни кыһалҕаттан таһаарарга үктэл буолар, дьиэҕэ-уокка, алаһа уоту, сылааһы аҕалар кэскиллээх үлэлээх дьон, үчүгэйи үчүгэй курдук саныахха.

Үлэ туһунан туоһуласпыппар салайааччы Роман Семенович манныгы кэпсээтэ: «Коллектив 21 үлэһиттээх, үлэлиир дьиэ-уот, база чаһынан куһаҕана суохпут, туттан эрэр транспорынан ситэрибит. Ханна да буолан курдук, көтүтүүлэр, итэҕэстэр бааллар, туоратыахпыт, үнсэргээбэппит, бэйэбит проблемабытын кимиэхэ да соҥнообоппут, бэйэбит күүспүтүнэн-кыахпытынан туоратыахпыт, оччоҕо эрэ нэһилиэнньэҕэ оҥорор өҥөбүтүн толоруохпут, үлэттэн саллыбаппыт».

Үлэһиттэри кытта кэпсэттэххэ, син атыттар курдук олунньутааҕы хамнастарын бу ыйга ылбыттарын, ол оннугар уоппускаларын харчытын биэрбиттэринэн дьон тэҥэ олороллорун этэллэр.

Билиҥҥи кыпчылҕаннаах сахха салайааччылара суолу-ниһи тобулан, үлэһиттэрин кыһалҕаларын өйдөөн, барыны-бары саталлаахтык тэрийэрэ, дьаһанара маныктан көстөр. Холобур, газ промышленноһын юбилейын көрсө, эдэр слесарь Нөургун Эверстовка ыал буоларыгар боччумнаах көмө оҥоһуллубут. Слесарь-суоппар Т. Макаров уоппускатын, хамнаһын суотугар, үөһэ турар тэрилтэҕэ көрдөһүү сурук түһэрэн, харчы ылан биэрэн, чаһынай массыына атыылаһар дьолго тиксибит. Урукку сылларга икки кыра оҕолоох бастыҥ слесарь И. А. Лебедевка юбилей бырааһынньыгын чиэһигэр толору хааччыллыылаах квартира күлүүһэ туттарыллыбыт. Ити курдук дьоҕус тэрилтэ кыаҕар сөп түбэһэрдик үлэһиттэрин өйүүр, манна, биллэн турар, Роман Семенович оруола улахан. Итиитэн ордук бэлэҕи оҥоруу киһи өйүгэр киирбэт, кыахтаах кыахтаах курдук.

Коллектив үлэтин уопсай көрдөрүүтэ сэмэй, Салбаҥна 93 ыалга күөх уот киллэрилиннэ, М. К. Аммосов юбилейын көрсө кини аатын сүкпүт Нам селотун биир уулуссатыгар 11 ыалга газ киириитигэр коллектив улахан кылаата ананна.

Р. С. Шапошников этэринэн, биһиги улууспутугар газ киириитигэр аан бастакынан эксперимент оҥоһуллар. Ол омук сириттэн аҕалыллыбыт полиэтиленовай турбалары газ киллэриитигэр туттуу. Итилэри сваркалыырга 10 үлэһиккэ сертификат оҥоһуллубут. Бу кэлэр сылга итинник турбалары туттан Искраҕа газ киллэриитигэр улуус баһылыга А. Н. Ядреев Правительствоҕа үп-харчы, средство көрдөһөрүн үөрэ-көтө аҕыннна. Маны үчүгэйтэн атыннык эппэккин, саҕалаһыннар түмүктэрэ көстөрүгэр баҕарыллар.

Роман Семенович салайааччы быһыытынан сиппитхоппут, лоп курдук, наада буоллаҕына, кытаанах да, имигэс да позициялаах, булугас-талыгас, ханнык баҕар таһымҥа боппуруоһу, көрдөһүүнү сатабыллаахтык туруорсар, тиһэҕэр тиийэ түмүктүүр, кэскиллээх, дьаныардаах салайааччы буола үммүт.

Бу тэрилтэҕэ ити дуоһунаһыгар үлэтин 1993 с. саҕалаабыта, сатарыйар турукка киирбит коллективы саҥалыы таҥан, база тэринэн бары күүһүн, кыаҕын туһанан улууска сүһүөҕэр турбут, биир бастыҥ тэрилтэ быһыытынан биллэр оҥордо.

Үбаастабыллаах Роман Семенович, эйигинэн сирэйдээн мин үтүөкэн юбилейгытынан, үүнэн эрэр Саҥа Дьылынан эҕэрдэлиибин, иннникитин да бар дьон кыһалҕатын аччатар туһугар сыралаах үлэҕитигэр ситиһиилэри баҕарабын, этэҥҥэ буолуҥ!

Е. КОЛМОГОРОВ.
Нам селота.

ХААЧЧЫЫЫЫ ЭЙГЭТИГЭР

Эйэҕэс-сайаҕас «ЛЮБАВА»

Бу маҕаһыын бу дьыл бэс ыйыттан быһыылаах, үлэлиир. Сыл аҥарын эрэ кэриҥэ, чааһынай коммерческай маҕаһыын. Хаһаайыттара — Гуляевтар. Бэйэлэрин ааттарынан Люба, Ваня диэни кылгата холбоон, «Любава» диэн аатаабыттар. Библиотекаттан биир хоһу куортамнаһан аспыттар.

Баай ассортименнаах астаах маҕаһыын. Уксэ ас, таҥас аҕыйах. Манна киирдэххинэ атыыһыттара — хаһаайка үөрэ-көтө көрсөллөр. Атыылаһааччылары барыларын кытта эйэҕэстик кэпсэтэллэр. Ким туохха наадыйарын быһааран, сүбэлээн ас хаачыстыбатын, таҥаһы эмиэ барытын быһаара-быһаара атыылыыллар. Хайдах эрэ сып-сылааһынан, ип-итиинэн илгийэр. Сырдык мичээр, эйэҕэс-сайаҕас сыһыан. Киһи үөрэ-көтө атыылаһар.

Аны барыта да буолбатар киһи күннээҕи наадыйар табаардара чэпчэки сыаналаахтар. Холобур, Россия ынаҕын арыыта — 30 тыһ. солк., оттон улууспО маҕаһыыннарыгар 35 тыһ. солк. Сорох эмиэ дойдубутугар оҥоһуллубут Россия ынаҕын арыыта сыаналара 26 тыһ. солк. тиийэ атыылыыллар. Сигареталар сыаналара — 2700 солк., 2500 солк. Испиискэлэрэ 300 солк. УлуусПО маҕаһыыннарыгар сигареталар 3500 солк., испиискэ 400 солк. Онтон да атын астар сыаналарын элбэҕи холобурдуохха сөп.

Биһиги, үлэлиир да, үлэлээбэт да пенсионердар, пенсиябытын ыллахпытына, бу маҕаһыыны быһа аастаппыт.

Аны туран быстаран хааллахпытына, көрдөстөхө, иэс да биэрэн улаханнык абырыыллар. Ол курдук атын да билэр дьонноругар бу рынок ыарахан кэмигэр, хастыы да ый хамнас кэлбэт бириэмэтигэр иэс-күүс биэрэн, бардьоннорун махталын ылыахтарын ылаллар. Киһиэхэ чыычаах тумсун да саҕа үтүөнү оҥоруу — бу ыарахан кэмиэ хайдах да умнуллуон сатаммат. Улууспутугар «Арбат» уонна биирдиилээн маннык маҕаһыыннар баллара абыраллаах. Нэһилиэннэ үксэ да мантан аһаан-таҥнан олордоҕо.

Булуу-талыы, сүүрүү-көтөҕүү, батарыы — эдэр эрчимнээх дьон ылсар үлэтэ. Кырдьаҕас киһи кыайбат үлэтэ. Сорохтор этиэхтэрин сөп: бэйэлэрэ байалларын туһугар сүүрэллэр-көтөллөр диэн, тус бэйэлэрин тустарыгар диэн. Ол олох сыыһа өйдөбүл. Биһиги рынок структурата туруорар балаһыанньата: үчүгэйдик олоруохху баҕарар буоллаххына, эргичий-урбачый, оттон итини баҕарбатаххына, аччыктык олор, тоҥ-хат диэн.

Ким чиэһинэйдик, ыраас өйүнэн-санаанан салайтаран, ол-бу албына-көлдьүнэ суох үлэлиир киһи байдын ээ, онно буруй суох. Оттон ким сүрэҕэ суохха рынок ыар тыына дьайыа, аһыныа суоҕа. Олохпут оҥкула оннун була илик. Билигин кырдьык үлэтэ суохтар элбээтилэр. Бэйэлэрин кыанан дьаһанан олорбот, ночоокко олорор тэрилтэлэр эстиилэрэ элбээтэ, ону кытта сарбыйыылар үлэһиттэри үлэтэ суох хааллардылар. Төһө да үлэлиэхтэрин баҕардаллар үлэ көстүбэт, төһө да үүт-хайаҕас көрдөөн, үлэ миэстэтин тэрийэ сатыыллар да, барыта үпхарчы суоҕуттан олоххо бытааннык киирэр.

Ол иһин государство экономиката тупсубат, үлэтэ суох элбээһиниттэн, оҥорон таһаарыы суоҕуттан экономика сайдыбат. Онон тулуйуу эрэ дииллэр быһыылаах. «Арбат» уонна Гуляевтар курдук атыыһыттартан тутуллар барыы элбэх ахсааннаах нолуоктар харчылара улууспут коммерческай бааныгар киирэллэр уонна үлэһиттэр хамнастарын төлөөһүҥнэ бараллар, эбиискэ буоллаллар. Эчи ол-бу нолуоктара да элбэх эбит. Ону кытта өссө аренда, баанна уурдаралларын иһин эмиэ %-наан ылаллар эбит.

Онон аҕан-суоттаан таһаардахха, барыстарын харчыта элбэх ахсааннаах нолуоктарга, арендаҕа, баанна %-ннаа бардахтарына бэйэлэрин илиилэригэр тутан хаалыылара бэрт дуона суох ордон хаалар эбит. Онтуктарыттан аны бензин атыытыгар барар. Государство өттүттэн өйөбүл суох. Саатар биир эмит көрүҥ нолуогу көҕүрэтэллэрэ буоллар син атахтарыгар турар буолуо этилэр.

Кыра да өйөбүл баара буоллар тирэх ылыа этилэр. Бар дьоннорун туһугар күн-түүн түбүгүрэн, сылайары-элэйэри аахсыбакка, өссө да үчүгэйдик, чиэһинэйдик, өссө да эйэҕэс-сайаҕас сыһыаннаах, сырдык мичээрдик сөҕүрээбэтин. Доруобай, дьоллоох буолуҥ диэн махтал-баһыыба, алгыс тылларын этэбит. Биһигиттэн эрэ буолбакка, атыттартан эмиэ элбэх махталы ылыахтара диэн эрэнэбит.

Е. Г. ДЬЯКОНОВА,
М. Г. СИВЦЕВА,
пенсионердар,
үлэ, тыыл ветераннара.

СЭГЭРГИН «СЭГЭР» БУЛЛАРЫА

Норуот айымньытын уонна сынньаланын киинигэр ЗАГС, дьиэ кэргэн отдела уонна бу киин тэрийиилэринэн отутуттан үөһэ саастаах сулумах дьоҥҥо сынньаланг киэһэтэ ыытылынна. Биэчэри сүрдээх сэргэхтик Аппааны «Алаһа» сынньалаҥ киинэ (дир. Слепцова В. Р.) ыытта.

Бу киэһээҕэ нэһилиэктэртэн ыччаттар мустубуттар. Элбэх маассабай оонньуулар, 70—80-с сыллардааҕы музыканан үҥкүү, араас күрэхтэһиилэр буоллулар. Биэчэри ырыаһыттар Полина Пермякова, Захар Винокуров нарын ырыаларынан киэргэттилэр, ыытааччы «Алаһа» сынньаланг киин методиһа Ньургуйаана Эверстова олус көхтөөхтүк салайда.

«Билсиһии кулууба улууспутугар 1993 сылга тэриллибитэ. Ити кэмтэн отуттан тахса ыал үөскээтэ. Кулууп Хаҥалас, Чурапчы, Мэҥэ-Хаҥалас, Уус-Алдан улуустарын кытта сибээстэһэр. Саас Таатта улууһугар барар былааннаахпыт, быйыл сайын Хаҥалас улууһугар сылдьыыппыт. Кулууп «Сэгэр» диэн ааты саҥа ылынна, аһыатынан, телевизорынан биллэрэн бу киэҥ арааҕа тахсыыбыт буолла. Чөл өйдөөх, чэгиэнчэбдик олоҕу пропагандылааһыҥҥа күүскэ үлэлэһиэхпит», — диэн этэр ЗАГС отделын сэбиэдиссэйэ, «Сэгэр» кулууп председателэ Л. С. Ильина.

Нам ыччатын «Сэгэр» аныгы көрсүһүүлэригэр ыҥырабыт.

Н. ИВАНОВА,
Нам с.

ОҔОЛОРБУТ АЙЫМНЬЫЛАРА

ХАРЫЙАНЫ УОРБУТ ДЬИКТИ ДЬОН

(Саҥа дьыллааҕы остуоруйа)

Сарсын — Саҥа дьыл. Бүгүн биһиги, оскуола оҕолоро, сарсыҥҥы күҥҥэ бэлэмнэнэн өр үлэлээтибит. Улахан саала ортотугар киэргэммит, симэммит харыйа турда. Ол үөһэ кыпкыһыл сулусчаан умайар. Харыйабыт уон араас уотунан оонньуур. Сарсыҥҥы күҥҥэ харыйа тула оҕолор сырсыахтара. Харыйа анныгар Тымныы оҕонньор, Хаарчаана кыыс оҕолору кытта мичээрдии хаамсыахтара.

Мин кинигэ ааҕар сиргэ киирэн түннүгүнэн сулустары көрөбүн. Сарсыҥҥы күнү өйбөр оҥорон мичээрдээн ылабын.

Арай эмискэ биир сулус кэнниттэн, күн сирин көрдөкөрбүтүнэн, сулуска маарынныыр уот таҥнары сатыылаата. Биһиэхэ уун-утары чугаһаан истэ. Сотору буолаат биһиги оскуолабыт тиэргэнигэр кэлэн түстэ. Ол уот тэриэлкэ курдук этэ, араас өҥнөөх уотунан тыгара. Сотору соҕус тэриэлкэ аана аһылынна. Аан курдугунан кыра оҕо саҕа дьикти дьон түстүлэр. Сирэйдэрэ сып-сырдык, хараҕтара куттаммыт оҕо хараҕар маарынныыр. Төбэлэрүн оройугар үһүгар шариктаах икки талаҕы батары аспыт курдук этилэр.

Оскуолаҕа чугаһаан, улахан саала ортотугар турар симэммит харыйаны түннүгүнэн өҥөйөн көрдүлэр. Аҕыйах мүнүүтэнэн оскуола иһигэр баар буола түстүлэр. Оҕо бөҕөтүн соһутан, улахан саалаҕа киирдилэр. Харыйа кэрэтин сөхпүттүү одуулаан туруулар. Сотору соҕус саалаҕа турбут харыйаны көтөҕөн ылан, тэриэлкэлэригэр киллэрээт, көтөн хааллылар.

Биһиги соһуйан хаалан, мах бэрдэрэн, чочумча саҥата суох турдубут. Оо, дьэ иэдээн! Сарсыҥҥы бырааһыннаҕыкпыт киэргэлин илдьэ бардылар. Тоҕо ылбыттара буолуой? Ити дьикти, туспа планета дьоно эмиэ орто дойду олоҕун кэрэтигэр ымсыыраллара буолуо дуо? Чэ, ыллыннар, киниилэр эмиэ үөрдүннэр. Оттон биһиги атын харыйаны симиэхпит, Саҥа дьылы көрсүөхпүт.

Аэлита КУЛИЧКИНА,
Модут орто оскуолатын
7-с кыл. үөрэнээччитэ.

ПЕСТЕРЕВ МИХАИЛ ЕГОРОВИЧ, үйэ аҥарыттан ордук кэмҥэ норуот үөрэҕириитигэр, норуот хаһаайыстыбатын салааларыгар салайааччынан үтүө суобастаахтык үлэлээн, «Улуус ытык киһитин» аатын ылла.

1997 с. кэрэ-бэлиэ түгэннэринэн М. К. Аммосов 100, үөрэхтээһин уонна Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 125 с.с. юбилейдара, быыбардар буоллулар.

Ырыынак сыһыаннарын таба өйдөөн, дьон сиртэн туруктаах үүнүүнү ылаары үлэлии сатаатылар. Хортуоппуйга, хаппыыстаҕа сыана биллэрдик түспүтэ.

ДЕД МОРУОС

ИНТЕРВЬЮТА

РОЖИН ИННОКЕНТИЙ ГЕРАСИМОВИЧ

Урукку өттүгэр «Хатыҥ-Арыы» совхоз, Нам оройуонун хас да төгүллээх чемпион суоппара этим.

Олох уларыйыытыгар баанынай хаһаайыстыбатын тэриммитим. Ааспыт сайын Хойоҥо сайылыкка үһүө буолан 15 ынаҕы ыан, 20 тонна үүтү туттардыбыт.

Сайыҥҥы сезоҥҥа быйыл кыһын 12 ынаҕы уонна биэс кыра сүөһүнү кыстатар оту бэлэмнээтибит. Кэлэр сайын ынахтартан ыаммыт үүппүтүн туттаран үлэлиирхамсыыр былааннаахпыт. 1998 сылга тыа хаһаайыстыбатыгар кыра да буоллар уларыйыылар баар буолуохтара. Ону дьон үлэҕэ тардыһар буолбуттан көрөбүн.

ҮП-ХАРЧЫ ЭЙГЭТИГЭР

Кэлэр сылга үктэнэбит — миллионердаан бүтэбит

Россия кумааҕы харчытын ыйыллыбыт сыаната уонна сыана кээмэйэ уларыйыыларын кытта сибээстээх мероприятиелары ыытар туһунан Саха Республикатын Правительствотын 1997 сыл ахсынньы 1 күнүнээҕи 519 №-дээх уураах таҕыста. Бу уураах харчы уонна сыана уларыйыыларын олоххо киллэриигэ туһаайыллар.

Тэрилтэлэр тэрээһин-правовой көрүҥнэриттэн тутулуга суох, ону тэҥэ биирдиилээн предпринимательствонан дьарыктанар гражданнар 1998 сыл тохсунньу 1 күнүттэн ыла табаардар, үлэлэр бары оптовай уонна розничнай сыаналарын, ону тэҥэ надбавкалары, наценкалары уонна чэпчэтиилэри эргэ образецтаах харчы 1000 (биир тыһыынча) солкуобайа саҥа харчыҥ 1 (биир) солкуобайҕа тэҥнэһэр, тарифтары уо. д. а. хаттаан аҕарга харчы доруоптаах сорҕолоро үөскүүр буоллахтарына, суумма биир сыалай харчыга диэри төгүрүтүллүөх тустаах.

Табаардар уонна үлэлэр сыаналарын, өҥөлөр тарифтарын тэрилтэлэр тэрээһин-правовой көрүҥнэриттэн тутулуга суох, ону тэҥэ биирдиилээн предприниматель гражданнар 1997 сыл ахсынньы 10 күнүттэн 1998 сыл ахсынньы 31 күнүгэр диэри кэмҥэ (сылтан ордук кэмҥэ) **Российскай Федерация валютатынан биир кэмҥэ саҥа да, ол курдук эргэ да сыаналарынан ыйыллар. Ол эбэтэр сыана икки көрүҥэ тэҥҥэ ыйыллар саҥата да, эргэтэ да биир ценникка.**

Саха Республикатын статистикаҕа государственнай комитета харчы уонна сыана кээмэйэ уларыйыыларынан сибээстээн сорудахтанна: бэлэмнэниллэр иһитиннэрэр-статистическай матырыйаалларгa солкуобайы деноминациялааһыҥҥа сыһыаннаах экономическай процесстары көрдөрүүнү итиэннэ тэрилтэлэр тэрээһин-правовой көрүҥнэриттэн тутулуга суох, ону тэҥэ биирдиилээн предпринимаатель гражданнар статистическай отчуоттарын 1997 сыл ахсынньы 31 күнүгэр диэри сыана эргэ кээмэйинэн, 1998 сыл тохсунньу 1 күнүттэн ыла сыана саҥа кээмэйинэн оҥороругар.

Саха Республикатын экономикаҕа министерствотыгар иһинэн сыаналары сүрүннээһиҥнэ уонна сыана дьиссипилинэтигэр комитет, улуустар дьаһалталара 1997 сыл ахсынньы 10 күнүгэр диэри бородууксуйа (үлэлэр, өҥөлөр) сыаналарын уонна тарифтарын хаччыйар-батарар эргиэн тэрилтэлэрин өҥөлөрүгэр сыаналары олоххо киллэриллэр наценкаларын уонна надбавкаларын инвентаризациялааһыны ыыталларыгар сорудахтанна. Ону тэҥинэн табаардар уонна өҥөлөр сыаналарын уонна тарифтарын саҥа кээмэйигэр олоҕуран хаттаан аҕыыны ону документуонунан ситэрэн, сыаналары уонна тарифтары сыана саҥа уонна эргэ кээмэйдэринэн ыйан туран хаччыйыахтаахтар.

Потребительскай рынокка сыаналары олоҕо суох урдэтиини таһаарбат сыалтан сыаналары контуруоллуур суһал бөлөхтөрү үлүүс ньаһалтатынан тэриллиэхтээх, итиэннэ социальнай суоллаах табаардар сыаналарын таһымнарын 1997 сыл ахсынньы 10 күнүттэн 1998 сыл кулун тутар 31 күнүгэр дылы кэмҥэ утумнаахтык тэҥнээн көрүүнү тэрийиллиэхтээх. Сыаналары, тарифтары олоҕо суох урдэтии тахсыылара көҕүннэхтэринэ тэрилтэлэргэ экономическай санкциялары, оттон дуоһунастаах дьоннорго сокуоннарга сөп түбэһиннэрэн административнай ыстараапта туттуохтаахтар.

Тэрилтэлэр, тэрээһин-правовой көрүҥнэриттэн тутулуга суох, салайааччылара, ону тэҥэ юридическай кыахтаах тэрилтэни үөскэтиитэ суох предпринимательскай үлэнэн дьарыктанар гражданнар саҥа тариф ставкаларын, сдельнай расценкалары уонна дуоһунастаах акылааттары бу дьыл ахсынньы 20 күнүгэр диэри хас биирдии үлэһиккэ тиэрдиэхтээхтэр уонна сөпкө, кэмигэр хаттаан аҕыы иһин сирэй эппиэтинэли сүгэллэр.

Пенсиялары уонна пособиелары анааһыны уонна төлөөһүү олоххо киллэрэр туһааннаах органнар уонна тэрилтэлэр кыттыылаах, нэһилиэннэҕэ төлөнөр пенсиялары уонна пособиелары сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран хаттаан аҕыыны хаччыйыахтаахтар.

1997 сыл ахсынньы 31 күнүн, ону киллэрэн туран, иннинэ ылыллыбыт харчынан эбэһээтэлистибэлэргэ бары төлөбүрдэр уонна ахсыылар 1998 сыл тохсунньу 1 күнүттэн саҕалаан сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран олоххо киллэриллэр.

Нолуоктарга, хомуурдарга, түһээннэргэ уонна ыстараапта бары төлөбүрдэри, ону тэҥэ ити төлөбүрдэргэ иэскэ киириини 1998 сыл тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан РФ Үбүн министерствота, РФ Госнолуок сулууспата итиэннэ РФ Таможняҕа госкомитета быһаарбыт бэрээдэгэр уонна усулуобуйаларыгар сөп түбэһиннэрэн сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран хаттаан аҕыыллар.

Сорох гражданнар тэрилтэлэргэ, тэрээһин-правовой көрүҥнэриттэн тутулуга суох, нолуоктарга, абаатасаларга, кредиккэ атыыламмыт табаардарга, ссудалары төннөрүүгэ, коммунальнай уонна атын төлөбүрдэргэ иэскэ баар номинальнай кээмэйэ сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран уларытан аҕыыллар. Тэрилтэлэр биирдиилээн гражданнарга ылыллыбатах хамнаска, уоппуска иһин толуйуулларга, ылыллыбатах пенсияларга, пособиеларга, стипендияларга уо. д. а. суммаларга ити даатаҕа үөскээбит иэскэ киириилэрэ эмиэ итинник бэрээдэгинэн уларытан аҕыыллаллар.

Кредит тэрилтэлэригэр, переводка анаан сибээс тэрилтэлэригэр 1998 сыл тохсунньу 1 күнүгэр диэри киллэриллибит суммалар ити болдьох кэнниттэн сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран бэриллэллэр.

Тэрилтэлэр, тэрээһин-правовой көрүҥнэриттэн уонна үлэлиир эйгэлэриттэн тутулуга суох 1998 сыл тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан бухгалтерскай баланстар ыстатыйаларын РФ Үбүн министерствота быһаарбыт бэрээдэгэр уонна усулуобуйаларыгар сөп түбэһиннэрэн сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран хаттаан аҕыыны хаччыйыахтаахтар.

1998 сыл тохсунньу 1 күнүгэр диэри тиэйиллэн ыытыллыбыт табаардар иһин, ити болдьохтан диэри оҥоһуллубут өҥөлөр уонна толоруллубут үлэлэр иһин аахсыылары, ону тэҥэ сөлөбүрдэрэ оҥоһуллубатах операциялар атын көрүҥнэригэр аахсыылар ити даата кэнниттэн сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран оҥоһуллаллар.

Бу тахсыбыт уураах кредит тэрилтэлэрин балансатын республикатааҕы, улуус бюджеттарын, ону тэҥэ чопчу сыаллаах бюджет таһынааҕы фондалар үптэрин тобоҕо, тэрилтэлэр уонна биирдиилээн дьоҥҥо страховка толуйуулларын суммаларын 1998 сыл тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан сыана саҥа кээмэйигэр олоҕуран хаттаан аҕыыны хаччыйыахтаахтар.

И. ГУЛЯЕВА,
Нам улууһун Государственнай налоговай инспекциятын начальника.

Көөчөөн көрө

— Аата, оҕолоор, кандидаттарбыт халлаан сулуһунаабар элбэхтэр дии.
— Омун ини?
— Таһырдьа тахсан көр эҥ — Хамыйах сэттэ эрэ сулустаах, оттон биһиэннэрэ тохсуолар.

x X x

— Биһиги кандидаппыт иһэр үһү.
— Барахсан, аны «Ураанхайга» сылдьан милицияҕа түбэһээрэй?
— Суох, доҕоор, Арбынтан Хатырыкка кэлбит диэбиттэрэ.

x X x

— Быыбар чугаһаата, устуммат инигин?
— Эчи суох, Саҥа дьыл кэнниттэн таҥаспын-саппын устунан, дьэ, уоскуйан утуйар инибин.

x X x

Икки кандидат көрсүспүттэр:
— Хайа, дьыала хайдаҕый?
— Нам хоту өттө миэнэ. Оттон эйиэнэ?
— Миэнэ Нам соҕуруу өттө уонна Кэбээйи барыта, — диэбит биирдэһэ.

x X x

Итэҕэллээх киһи депутакка кандидатын кытта билиһиннэрэр.
— Табаарыстар, кини бэйэтин бэйэтэ туруорунна. Онон куолас халлаантан түһэрин кэтэспэккэ, араас, туруорунна да, үлэлиэн наада. Сөпкө этэбин буолбат дуо?
— Саамай сөп! — диэбит саалаттан биир дьахтар — Туруордуҥ да үлэлиэх тустааххын. Эрэй таах хаалыа суохтаах.

x X x

Итэҕэллээх киһи кандидатын кытта Хатырыктан Намнаан испиттэр. Тымныыта диэн сүр үһү. Суолга биир киһи илиитин уунан турарын көрөөт саҥа аллайбыт:
— Нокоо, биир куолас баар! Массыынаны тохтот.
Өссө түөрт киһини ылбыттар. Ол ахсын «куолас баар!» буолан испит.
Намҥа кэлбиттэр.
— Хайа, уолаттар, кимиэхэ куоластаары сылдьаҕыт? — итэҕэллээх киһи ыйыппыт.
— Ээ, биһиги дуо? Биһиги бары Бохуомаптарбыт, — дэспиттэр «куоластар».
Онуоха итэҕэллээх киһи кыһыытын-абатын кыамматах:
— Тууй-сиэ! Эһигини бостуой олордубут эбиппит!

x X x

— Эн кимиэхэ куоластаары сылдьаҕын?
— Бэйэбэр.
— Тыый, эн эмиэ кандидат буолбутуҥ дуо? Саатар биир куолаһы ылар инигин.

x X x

— Биир кандидат олус да үчүгэй куоластаах эбит.
— Хаарыаны, театр директора оҥорбут киһи баар ини!

x X x

— Мин эһигини кытта мэлдьи бииргэ сылдьыам. Эрэннэрэбин! — диир кандидат.
— Дьэ, ити киһи тыла! — диэбит биир оҕонньор. — Тукаам, талыллыбатаххына, хата, биһиэхэ кэлэн хачыгаардаар эрэ.

Василий УШНИЦКАЙ, Михаил ИВАНОВ,
Хамаҕатта.

Саҥа дьыллаҕы шаржка

ХОҺООННЬУТ БАҺЫЛАЙГА

Уһунуускай Баһылай
Хоһоонноро хомоҕой,
Уостан түспэт тупсаҕай
Тыллара баҕас ылбаҕай.

«Эҥсиэлибит» сирэйигэр
Элбэхтик эрилийэр,
Сылын аайы сааһыланар
Салабыраччы суруллар.

Кэлин даҕаны Баһылайбыт
Кэпсии турдун баһаамнык,
Аҕааччылар биһиги
Аһарбакка аҕыахпыт.

Н. КОКОРЕВ.

БАЛЫКСЫТ ЫРЫАТА
(норуот ырыата)

«Хатыҥнаахтан» иһэбит,
Ханньаах-буокка иһэбит.
Төһө баҕар эн сордон
Төрүт хаппат, бэл, сордоҥ.
Тугун баҕас кыһыытай,
Туппат саатар кыһытай!
Анньыыбытын ылыахха,
Алларастаан ылыахха.
Аны биирдэ куттуохха —
Алыһары куттуохха!
Илиммитин кистиэххэ,
Иҥэрсийэ кистиэххэ.
Арыгыны барыахха,
Арҕаа диэки барыахха.
Кэтии аанын аһыахха,
Киирэн өссө «аһыахха».
Манан бүппэт — иһэбит!
Маарыйалаан иһэбит.
Сыллаан-уураан ылыаҕа,
Саҕабыттан ылыаҕа.
Хаарбын-сиирбин тэбиэҕэ,
Хаарыан сирбэр тэбиэҕэ.

М. ИВАНОВ,
Хамаҕатта.

МОСКВАҒА, ЗАПРАВКАҒА

Транспорка, техникаҕа сыһыаннаах дьон, үксүлэрэ бука Николай Москвитины билэллэрэ эбэтэр истэллэрэ буолуо. Кини фермердэр икки ардыларынааҕы автозаправочнай станцияны салайар.

Аҕатын, аҕа дойду сэриитин активнай кыттыылааҕын, Константин Егоровичы 50-с сыллар бүтүүлэригэр, оройуоннааҕы сибээс узелыгар монтердаабытынан билэбин. Ийэтэ Мария Афанасьевна сааһын тухары этүүт комбинатыгар үлэлээбитэ.

Москвитиннэр кыра оҕолордоох этилэр. Олор улаатаннар киһи-хара буолан, алаһа дьиэни тэринэн, аныгы олох үллэр үөһүгэр киирдэхтэрэ. Коля кыра эрдэҕиттэн аҕатын мотоциклыгар эриллэн техникаҕа сыһыаннааҕа. Аҕалара эрдэ өлөн Коля оскуолаҕа ситэ үөрэммэтэҕэ. Кини 14 сааһыттан үлэлиир дьылҕаламмыта.

Ремстройга пилорамаҕа үлэлии сылдьан, кэтэхтэн үөрэнэн 11 кылааһы бүтэрбитэ. Онтон Новосибирскай куоракка армияҕа сулууспаалаабыта. Онтон кэлэн баран суоппардар курстарыгар үөрэммитэ.

Николай эдэр сааһыттан ыарахан үлэҕэ миккиллэн олоххо сыһыана уратылаах. Ол да иһин буолуо, кини төһө да сааһырдар билиитин көрүүтүн үрдэтэр сыалтан билигин даҕаны кэтэхтэн үөрэнэр. Кини Намнааҕы райпоҕа сүүрбэ сыл суоппарынан, механигынан, завгарынан эҥкилэ суох үлэлээбитэ.

Дойдуга уларыта тутуу уххана уутугар-хаарыгар киирбит кэмэ этэ. 1993 сыллаахха Николай Константинович райпо бырабылыанньатын председателигэр А. М. Полищенкоҕа свалка урукку территориятыгар автотехниканы заправкалыыр станцияны тутарга этии киллэрбитэ. Сиэрдээх этиини сөбүлээбэккэ тэрилтэ салайааччыта былааһынан туһанан туох да буруйа суох киһини үлэтиттэн устубута. Көнө мунутаан, үнсүбэккэ-харсыбакка икки ый үлэлээбэккэ сылдьыбыта. Николай Константинович рыногы таба өйдөөн, чэпчэки сыанналаах бензини булан, тиэйэн аҕалан, сыанатын чэпчэтэн атыылыыр баҕа санаатын иитиэхтээн илдьэ сылдьыыбыта.

Кини бааһынайдар ассоциацияларын бэрэстэбиитэлэ С. И. Местниковы кытта кэпсэтэн, бензозаправканы тутарга анаан, «Саха фермер» республикатааҕы ассоциациятыттан 30 млн. солк. кредит ылбыта. Онон заправкалыыр колонкалары, бензини таһар массыынаны, трансформаторы, емкостары, атыыласпыта. Дьиэни, олбуору бэйэтэ туппута. Территориятын ыраастаабыта, дэхсилээбитэ. Электрическэй уоту холбоһуҥҥа, трансформаторы туруорууга В. Т. Гуляев салайааччылаах РЭС коллектива көмөлөспүтэ.

Үлэтин саҕалааһыныгар массыынаҕа саахалланыыта даҕаны мэһэйдээбэтэҕэ. Местников К. И. суоппарынан киирбитэ. Саҥа массыыналар, трактор эбии атыылаһыллыбыттара.

1997 с. чааһынай тэрилтэҕэ уон киһи үлэлиир буолбута. Саҥа дьиэ тутулунна. Ити сыл дуогабарынан 40 тн. конденсаты тиэйбитэ. Кэлэр сылга улууска 500, «Дьокуускай» КП-га 100 тн. тиэйиэхтээх.

Бүгүҥҥү күн проблемаларын туһунан Николай Константинович санааларын атастаһар. Ол курдук кини бастатан туран хас биирдии киһи олоххо, үлэҕэ-хамнаска дьулуурдаах, бэйэҕэ бигэ эрэллээх уонна кытаанах санаалаах буолуохтааҕын тоһоҕолоон бэлиэтиир. Үлэ суоҕун туоратарга — ханнык баҕарар үлэттэн аккаастаммат буолууну, кыалларынан үлэни бэйэ тэрийэрэ наадалааҕын сүбэлиир. Арыгылаһыҥҥа: «Арыгы — дьаат, онно ылларбыт киһи кэргэнин, оҕолорун, төрөппүттэрин, аймахтарын иитэсаҕата суох нэдээҥҥэ тиэрдэр. Арыгылыыртан кытаанах санаа күүһүнэн туттунуохха сөп. Киһи бэйэтин, өйүн-санаатын хонтуруоллуохтаах, кыайа-хото туттуохтаах, оччоҕуна эрэ дьоһуннаах олоххо тийиэхпит» — диир Николай Константинович.

В. СЫРОМЯТНИКОВ.

ИҺИРЭХ ТЫЛЛАР

Ытыктыыр, таптыыр кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин педагогическай үлэ ветеранын **КРИВОШАПКИНА Валерия Степановнаны** 60 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күҥҥүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит! Баҕарабыт күн сиригэр бары үчүгэйи, кэрэни, уһун үйэлээх олоҕу.

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ, кийиитиҥ, сиэннэриҥ, күтүөттэриҥ.

Реклама ● Биллэриилэр ● Реклама

26 декабря в 19 ч. вечера на прибывшей машине «Нива» светлого цвета оставлен целлофановый пакет с документами. Просим позвонить по тел.: 21-6-91.

Хаһыат аныгыскы нүөмэрэ тохсунньу 6 к. тахсар.

САҢА ОЛОХ КӘМИГЭР

ЭРГЭ ЫРЫА САҢА ТЫЛЛАРА

ӨКҮЛҮҮН

Үлэтэ суох буолан
Үс сиргэ эргинэр
Өлүөнэ биэрэгэр
Өкүлүүн барахсан.

ДОЛГУНЧА

Сыыдам табата охтубут,
«Буранна аҕа» буорайбыт,
Абый, Муома быыстарыгар
Аны тиийбэт буоллаҕа.
Хотугу кыраай булчута
Холкуоһа суох Долгунча.

МАССЫЫНА ТЫАҺААБАТ

Массыына тыаһаабат,
Тыраактар дырылаабат,
Саппаас чаас малыйбыт,
Көрүүчэй ыараабыт.

ГАСТЕЛЛА

Хараҥа былыт түүннүгэ
Өлөрө-уора,
Харчыны халыы тахсар
Мафия суора.

БИРИГЭДЬИИР МАРЫЫНА

Үрдүк мыраан кэнниттэн
Үрүҥ күммүт тахсыбат,
Үрэллибит совхозтан
Үрүҥ илгэ аллыбат.
Бааһынайдыыр Марыына,
Байбат-тайбат Марыына.

ХАЙА, ХАҺАН КӘЛЭҒИН?

Хас да ыйга кэтэспит
Хаарыан кыра хамнаспыт
Хачыгырыы тыаһаанҥын
Хайа, хаһан кэлэҕин?

КУРУҢ ТЫАҒА МУСТАММЫТ

Куруҥ тыаҕа мустаммыт
Куобахчыттар элбэхпит,
Биир куобаҕы сууйаммыт
Биир дьааһыгы иһэбит.

КАТЮША

Отцвели все яблоки и груши,
Поплыли туманы над страной
И когда-то верная Катюша
Занялась любовью крутой.

АРЫГЫ СЫТА

Күөмэйим кууран,
Хабарҕам хатан,
Утатан киирдим
«Ураанхай» дьиэҕэ.

ГИМН

Союз нерушимый республик свободных
Распался навеки, шатается Русь,
Остался один Лукашенко из бывших
Советский, усатый, лихой белорусс.

Где ты Отечество, наше свободное,
Где вы, могучая армия и флот?!
Курица двухглавая, знамя трехцветное
Черт те знает, куда поведут.

Б. УҺУНУУСКАЙ.

x x x

Ааспыт нэдиэлэҕэ ахсынньы 19 күнүгэр биһиги оскуолабытыгар М. К. Аммосов 100 сылыгар аналлаах 5—8 кылаастарга торжественнай линейка буолан аста. Линейканы оскуола историк учууталлара Г. Н. Попов уонна Ю. С. Сивцев салайан ыыттылар. Чаҕылхай Максимҥа анаан оҕолор хоһоон аахтылар.

Бары кылаастарга Максим Кирович туһунан анал кылаас чаастара буоллулар. 9 «в» кылааска «Нам» телерадиокиин директора И. З. Кривошапкин «Максимы Казахстаҥҥа умнубаттар» диэн ис хоһоонноох кэпсээнин бэйэтэ устубут видеокиинэтинэн ситэрэн биэрдэ.

Улахан кылаас оҕолоругар М. К. Аммосов юбилейыгар аналлаах конференцияҕа Надя Наумова «Первые шаги в революцию», Маша Нератова «Путь к зрелости», Венера Наумова «В чем обвиняли М. К. Аммосова» диэн дакылааттарын аахтылар. Конференцияҕа киирбит 8 кылаас оҕолорун үлэлэрин Клара Иннокентьевна Макарова салайан суруйтарбыта биһирэннэ.

x x x

Ахсынньы ый устатыгарр аттестационнай комиссия үлэлээтэ. Бу аттестациянан сибээстээн аһаҕас уруоктар, кылаас чаастара ыытылыннылар. 8 «в» кылааска «Биһиги ситиһиилэрбит — иннникигэ эрэлбит» диэн аһаҕас кылаас чааһын Аня Макарова, Маша Поротова салайан ыыттылар. Кылааска 7 ударник, үнкүүһүттэр, художниктар, поэттар, корреспонденнар, фотографтар, спортсменнар ситиһиилэрин сиһилии кэпсээтилэр, билсиһиннэрдилэр. Биир да оҕо туохха да кыттыбатаҕа диэн суох. Акулина Гаврильевна

ЧУГДААРАР ЧУОРААННАР

Беляева бэһис кылаастан рейтинговай системаны туһаммыта үчүгэй түмүктээҕэ көһүнэ.

x x x

Ахсынньы 25 күнүгэр Намнааҕы норуот сынньалаҥын киинигэр улуустааҕы ыччат отделын тэрийиитинэн «М. К. Аммосов уонна ыччат» диэн юбилейҥа аналлаах ток-шоу ыытылынна. Бу мероприятиеҕа 1 нүөмэрдээх Нам орто оскуолатын, Намнааҕы педучилище уонна 2 нүөмэрдээх Нам орто оскуолатын хамаандалара 6 этаптаах конкурска күрэхтэстилэр. Конкурска хамаандалар Сахабыт сирэ Октябрьскай революция иннитэн билиҥҥи кэмҥэ дылы олоҕун сайдыытын көрдөрдүлэр.

Биһиги оскуолабыт хамаандата Максим Аммосов оҕо сааһын уонна революцияҕа бастакы хардыыны оҥорор кэмин инсценировкалаан көрдөрдө. Постановкаҕа эдэр учууталлар В. И. Колмогоров, С. Г. Ядрихинская, А. А. Чычахов, Л. Г. Замятина, Л. Ф. Корякина уонна үөрэнээччилэр Саша Матвеев (5«б»), Вася Дьяконов (6«в»), Сережа Артемьев (6«в»), Майя Кычкина (8«д»), Таня Пономарева (9«а»), Гоша Саввинов (11«в»), Рома Петухов (11«г»), Лена Козлова (9«г»), Арина Охлопкова (9«г»), Марина Потапова (11«б») оруолга оонньоотулар.

Бу агитбригада мини-спектаклын Лариса Николаевна Иванова бэрт кылгас кэм иһигэр туруорда.

Нам 1 №-дээх орто оскуолатын информацияҕа киинэ.

Редактор В. Г. КАСЬЯНОВ.

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141.
«Нам» телерадиостудия — 21632.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чуолкай ыйыҥ.
Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыныын биир буолуохтаах диэн буолбат.

«Эҥсиэли» — Нам улууһун хаһыата; 678040, Саха Республиката, Нам с. Октябрьскай уул., 1.
Учредителлэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Сахаполиграфиздат» национальнай компания.
С. Р. бэчээт уонна маассабай информация көҥүлүн көмүскүүр региональнай инспекциятынан регистрацияламмыт № Я 0095.

Нам улууһун типографията: 678040, Нам с. Ленскэй уул. 85.
Формата АЗ. Кээмэйэ 1,0 бэч. лиис. Нэдиэлэҕэ үстэ тахсар. Индексэ 54889. Тираһа 1696.
Бэчээттэннэ 29.12.97 с. Сакааһын №-рэ 144

Намнааҕы киинэммит библиотечнай ситим, 1949—1958 сс. киин библиотека сэбиэдиссэйинэн үлэлээбит, библиотека ветерана

ПОПОВА
Анисия Матвеевна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн аймахтарыгар, балтыгар библиотека ветераныгар, улуус ытык кырдьаҕаһыгар Полина Петровнаҕа кутурҕаннарын биллэрэллэр.